

תיק 836736/2

בבית הדין הרבני האזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב א' אהרן כץ – אב"ד, הרב ישי בוכריס, הרב אליהו אריאל אדרי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד שמעון אשואל)
נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד תמיר יחיא)

הנדון: חלוקת רכוש – כריכה

פסק דין

בפני בית הדין תביעה רכושית הכוללת בתוכה תביעה לחלוקת רכוש ותביעה לכתובה.

רקע כללי

הצדדים נישאו לפני כשלושים שנה ולהם ארבעה ילדים בגירים.

ביום ט"ו בטבת תשע"א (22.12.2010) הגיש הבעל תביעת גירושין הכורכת תביעה לחלוקת רכוש.

בכתב התביעה כתב התובע שאין בינו לבין אשתו שום דבר משותף, אין זוגיות וחיי אישות, לא מדברים האחד עם זולתו.

כמו כן הבהיר הבעל שבימים האחרונים עזב את הבית ועבר לגור בבית הוריו וזאת משום חשש מתלונות במשטרה, משום שאין לו אמון באשתו ומשום מצב בריאותו שאינו תקין.

לבסוף הוא מוסיף "אבקש לשחרר אותי מאשתי כמה שיותר מהר ולא למשוך כי זה הורס לי את הבריאות".

ראוי לציין כי כתב התביעה הנ"ל נכתב על ידי הבעל בעצמו בלא קבלת חוות דעת של מאן דהוא.

בדיון הראשון שהתקיים השתנתה מעט טענת הבעל, וכאשר נשאל על ידי בית הדין מה הוא מבקש, ענה "אני ביקשתי להתגרש", וכשנשאל שוב "זה מה שאתה מבקש", ענה התובע: "לא זה לא מה שאני התכוונתי, אין לי יחסי אישות איתה כבר שנתיים, אם היא רוצה ושמעתי שהיא כן רוצה להתגרש אז אני מבקש להתגרש ולחלק את הרכוש".

ניכר בעליל שהבעל עדיין מבקש להתגרש, אולם כיוון שכנראה חשש מפני תביעת הכתובה ומשום ייעוץ מקצועי שקיבל תלה את קולר הגירושין בצוואר האשה.

ב"כ הבעל הרחיב את טענות הבעל: "הוא אמר גם בפני שהוא אוהב אותה ורוצה כן להיות איתה שזה יגרום לה לבוא ולהבין את המצוקה שלו ולהיות איתה, הם כמה שנים ביחד ולא צריך להקל ראש, האשה רואים היום קפצה ולא רוצה הוא אמר מראש אני לא מכריח אף אחד אני לא

יכול להמשיך את המצב של לא נשואים ולא מדברים, אם אין שום רצון או לעשות ייעוץ זוגי אז נלך לגירושין.".

לאחר דיון בעניין חלוקת הרכוש וקביעת מתווה עקרוני לדיונים בעניין זה – הסכימו הצדדים להתגרש, נערך בירור שמות באותו יום ובטרם סידור הגט אירעה תפנית והבעל ביקש לנסות הליך שיקומי, האשה התלבטה מאוד וביקשה לשקול את ההצעה.

ביום כ"ו בסיון תשע"א (28.6.2011) ביקש הבעל לחזור בו מתביעת הגירושין וביקש למחוק את תביעתו ולשקם את חיי הזוגיות.

למרות הנ"ל ביום 24/10/11 נחתם הסכם גירושין והוא קיבל תוקף של פסק דין.

בפועל הצדדים לא התגרשו משום מחלוקת בעניין חלוקת הרכוש, ותיק תביעת הגירושין של הבעל נסגר.

האשה פתחה תביעת גירושין וביקשה לחייב את הבעל בגירושין ולהמשיך את תביעתה במקום בו הופסקו הדיונים בתביעת הבעל. הבעל לא הופיע לשני דיונים בתאריכים כ"ג במרחשוון תשע"ב (20.11.2011) וכ"ז במרחשוון תשע"ב (24.11.2011). ביום כ"ב בכסלו תשע"ב (18.12.2011) חזר הבעל על בקשתו לשיקום הזוגיות בינו לבין אשתו.

בהחלטת בית הדין בעניין זה נאמר: "בית הדין סבור כי קיים חשש כבד כי בקשת הבעל לשלום-בית אינה כנה, היה לבעל זמן רב לעסוק בשלום-ביתו ונראה כי הזניחו עד עתה ומי יודע אם הדברים ניתנים לתיקון."

לאחר כמה דיונים ולאחר פנייה לבית הדין הגדול הוסכם כי יינתן פסק דין בעניין חלוקת הרכוש והצדדים יתגרשו.

הצדדים טענו את טענותיהם, הביאו את הוכחותיהם ואף הגישו סיכומים.

טענות הצדדים

התובעת טוענת טענות רבות כנגד בעלה וכפי שיפורט להלן. ולסיכום התביעות הממוניות דורשת:

א. לחייב את בעלה בתשלום כתובתה כאשר היא צמודה למדד ובנוסף לחייבו לפצות אותה על התנהגותו ומעשיו.

ב. לחייב את בעלה לשלם לה סך של 60,000 ₪ בגין כספי ירושה שקיבלה בעבר כאשר תשלום זה יהא צמוד למדד ובתוספת ריבית ובנוסף סך של \$ 25,000 ששולמו לקונה פוטנציאלי עקב ביטול חוזה מכירת הדירה.

ג. לקבוע כי הדירה הרשומה על שם שני הצדדים תועבר לאשה בבעלות מוחלטת ללא תמורה מצדה.

ד. לחייב את בעלה עבור שני דיונים שאליהם לא התייצב וכן לחייבו בהוצאות משפט כולל שכר טרחת עוה"ד.

הנתבע הכחיש את כל טענות האשה כנגדו וכפי שיפורט להלן ולשיטתו יש לפסוק פסק דין כדלקמן:

א. יש להעריך את שווי הדירה הרשומה על שם שני הצדדים לפני הוספת שלושה וחצי חדרים שבנה הבעל מכספים שקיבל במתנה מהוריו, ולהעריכה במצבה כעת. לדברי הבעל

מחצית מהדירה המקורית שייכת לאשה ומחצית לו ואילו התוספת שייכת אך ורק לו. אשר על כן יש למכור את הדירה ולחלק את תמורתה לפי האמור לעיל.

ב. הבעל תובע מחצית מכל הכספים הרשומים על שם האשה כולל זכויות סוציאליות ופנסיוניות ממקום עבודתה לפי [חוק יחסי ממון](#).

ג. יש לקבוע כי האשה אינה זכאית לכתובתה נוכח העובדה כי הוא ביקש לשקם את חיי הנישואין, והאשה היא שסירבה לכך ומבקשת להתגרש.

ד. יש לחייב את האשה בהוצאות משפט כמקובל.

ראשית סבור בית הדין שהנקודות הראויות לדיון הן שתיים בלבד, וכל שאר התביעות דינן להידחות על הסף.

תביעת האשה בדבר ירושתה וסך מסוים של כספים ששולמו עקב ביטול חוזה מכירה וכן תביעת הבעל בדבר חלקו היתר על החלק המשותף בדירה שבנה לדבריו מכספים שקיבל במתנה מהוריו – נדחות על הסף, וזאת משום שברור לחלוטין שכאשר כספים שהיו בבעלות מי מן הצדדים שותפו בכלל הכספים המשותפים ולא נרשמה כל הערת אזהרה לגבי גודלו חלקו של אותו צד, הרי שהכספים הללו הפכו להיות משותפים ואין כל בעלות יחידאית של מי מן הצדדים.

עניין זה עולה מכמה פסקי דין בדבר כספים שנתן אחד מן הצדדים לקניית דירה אלא שהיא נרשמה על שם שני הצדדים, שדין הדירה כנכס משותף. פסקי דין אלו אינם שייכים רק לגבי בני זוג אלא לגבי כל שותפים שבחרו לנהל את עסקיהם המשותפים בדרך זו.

עיקרה של הסוגיא הרכושית מבחינה משפטית העומדת על שולחן בית הדין היא, האם יש להחיל את [חוק יחסי ממון בין בני הזוג](#) הנוכחי או שמא נכון במקרה דנן לאמץ את סעיף 8 לחוק בדבר חלוקה לא שוויונית.

בטרם ננתח את השותפות הרכושית במקרה דנן יש להעיר שבני הזוג ביקשו לחלק את רכושם לפי חוקי מדינת ישראל ולא לפי חלוקה הלכתית ואף עשו קניין בפני בית הדין הנותן תוקף להסכמתם זו.

אין ספק שלפי החוק באופן כללי יש לחלק את כל הרכוש שהצטבר במהלך שנות הנישואין בין שני בני הזוג בחלקים שווים. כפי שנאמר בסעיף 5 לחוק:

5. (א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט וכו'.

עם זאת סעיף 8 לחוק מאפשר חלוקה שאינה שוויונית אם ראה בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

לטענת התובעת במקרה דנן יש להחיל את סעיף 8 לחוק ולקבוע חלוקה שאינה שוויונית וזאת משום שבעלה לא עסק שנים מרובות בעבודה והיה מעין טפיל על חשבונה, התפרנס ממעשי ידיה. למרות שלפי דברי התובעת לא הייתה סיבה המצדיקה התנהלות כזו ורק עצלותו והסתמכות על משכורתה הביאו אותו לבטלה. בנוסף לכך גם מעט השתכרותו החודשית ממכירה של "סחוג" שימשה אותו בלבד לצרכים אישיים והכסף שהרוויח לא נכנס לחישוב ההוצאות המשפחתיות.

לדברי התובעת בעלה אף אמר לה דברים מעין אלו בצורה מפורשת שהוא אינו מתכוון לעבוד והוא ישתמש בכספים שהיא מרוויחה. לדבריה, דברים אלו נאמרו כדי להקניטה אך

בפועל בעלה התנהג בדרך הזו לא חיפש עבודה וכמובן גם לא מצא, וחודשי השתכרותו מעבודה של ממש היו מעטים מאוד.

בנוסף טענה התובעת שגם השימוש בכספי המשפחה על ידי בעלה לקה בחוסר היגיון כלכלי וכלל קניית שתיה חריפה ברמה יומיומית וכן בזבוז כסף בהימורים למיניהם. משום כך, טוענת התובעת, שלא יהא זה מן הצדק שהיא שעבדה במשך שנים יום ויום והפרישה ממשכורתה או שהפרישו עבודה כספיים לצורך ימים סגריריים תצטרך לחלוק זאת עם אדם שהתנהג בדרך הנ"ל – לא עבד, לא פרנס, לא השאיר כספים לימים קשים ואף התנהג בבזבזנות חולנית.

הבעל השתמש ברכב המשפחתי כמעט לבדו ופעמים לדברי האשה היא הייתה עורכת קניות ולמרות גודל המשא שהיא הייתה סוחבת היא לא קיבלה סיוע לכל הפחות באמצעות הרכב המשפחתי. סוף דבר זכויותיו בבית היו מלאות ואף מעבר לכך ואילו חובותיו כמפרנס צומצמו מאוד.

לעומתה, טוען הנתבע, שהעובדות שאותן הציגה התובעת אינן נכונות ובפועל הוא עבד כמעט במשך כל ימי הנישואין והכניס את הכספים שהרוויח מעבודתו לרווחת המשפחה כולה ורק משום שעבודתו הייתה בביתו פנימה או בדרך שאינה מדווחת לרשויות ומסגרות פרטיות ולא עיסוק כשכיר לא נותר מהכספים שהרוויח מאומה. לדבריו הכספים שנרשמו לטובת אשתו בקרנות הפנסיה קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שייכים לשניהם בחלקים שווים מכיוון שרק מפאת עבודתו והשתכרותו יכלו להרחיב את ביתם, כך שעתה הוא כולל חמישה חדרים ולא חדר וחצי כאשר קנו אותה ורווחתם הכלכלית בחיי היום יום הייתה נאותה.

גם בעניין ההימורים טוען הנתבע שסך כל הימוריו בחודש לא עלו על יותר ממאה ₪, לא זו בלבד שהוא לא בזבז את כספי המשפחה בכך, אלא להיפך פעמים מספר זכה באמצעות ההימורים בכסף רב ופעם אחת זכה בסכום גדול מאוד, והוא הוכיח זאת לבית הדין בהראותו את כרטיס זכייתו.

בעניין השתייה החריפה טען הנתבע שהוא לא שתיין או אלכוהוליסט, אלא שותה בקבוק אחד או שניים של בירה ביום ודרך זו של שתייה מקובלת ונורמלית ואינה חריגה כלל.

ראוי לציין את החלטת בית הדין מתאריך י' באייר תשע"ב (2.5.2012) שבה נקבע שגרסת הבעל בעניין הרגליו בשתייה חריפה ובעניין כנותו בבקשתו לשלום-בית ובעניין עיסוקו בפרנסת המשפחה אינם מקובלים על בית הדין:

הטענות שהעלה ב"כ הבעל בדבר השכרות ובדבר אי עיסוקו של הבעל ראוי היה להם שלא להיאמר כלל ובוודאי לא על ידי אדם הבקיא במשפט עברי. היעלה על הדעת שאשה תמשיך לסבול בעל המשתכר בבית ומטיל אימה בביתו רק בגלל שהיא סבלה כך מספר שנים, האם טענה מעין זו יכולה להישמע?

האם סביר שיהא בעל המתנהג כטפיל על גב האשה וזו רק משום העובדה שהיא הסכימה לפרנס את בעלה מספר שנים. האם היא אינה יכולה לומר לאחר זמן איני חפצה יותר בנטל הזה. לא זו בלבד שהוא אינו עושה את מחויבותו ואינו זן אותה, אלא היא זו שבעצם מפרנסת אותו. הוא אינו משלם אף את חלקו בתשלום המשכנתא, החשמל ושאר הוצאות הבית שגם הוא נהנה ממנו.

בית הדין אינו מקבל טענות אלה כלל וכאמור טוב היה אם לא היו נאמרות כלל.

אין ספק שיש בדברי האשה טענה של מאיסות ברורה. טענה זו יש לה על מה להישען ואמתלא ברורה. גם אם דברי הבעל נכונים לחלוטין עדיין יש בדבריו עילות נכונות לגירושין מצד האשה. העובדה שהבעל אינו זן ואינו מפרנס, התמכרותו לטיפה המרה, האובססיביות שלו לחוסר תעסוקה ועוד דברים האמורים לעיל.

סוף דבר בית הדין מחליט בזה שעל הבעל לגרש את אשתו.

דיון והכרעה

הצדדים חקרו זה את זה, ובמהלך חקירת הנתבע היו כמה עניינים שנסתרו על ידו מאמירותיו בדיונים ומדבריו בחקירה.

כך עולה במיוחד מדבריו בבית הדין בפרוטוקול הדיון מתאריך ט"ו בטבת תשע"ד (18.12.2013) משורה 496 ואילך. פעמים רבות כאשר נשאל לגבי זמן עבודתו במשך שנים ענה שהוא אינו זוכר, אך פרטים אחרים שנמשכו לאורך זמן קצר מאוד כמו גובה ההלוואה, זמן השיפוף, שמות של אנשים שעבדו עמו במסגרות שונות וכדומה זכר היטב.

המסמכים מהביטוח לאומי שהציג הנתבע בעניין זמן עבודתו והשתכרותו מעבודה מעלים שבאופן רשמי חודשי עיסוקו היו מעטים ומסתכמים בכ־20% מהזמן בו היו הצדדים נשואים גם לדברי הבעל בחקירתו היו שנים רבות שלא עסק בכל עיסוק לפרנסתו פרט כאמור לעשיית "סחוג" שהשכר שקיבל עבור כך הסתכם בכ־700 ₪ לאחת מהגרסאות שמסר בבית הדין וב־1,000 ₪ לגרסה שנייה. גם סכום זה כאמור שימש לצרכיו הוא.

מפסקי דין רבים עולה כי מצב זה של חוסר תעסוקה של אחד מן הצדדים כאשר אינו נושא לכל הפחות בנטל משפחתי אחר מהווה סיבה ראויה לחלוקה שאינה שוויונית.

סעיף 8 לחוק יחסי ממון בין בני זוג מעניק לבית המשפט או לבית הדין ממד של גמישות בחלוקת הרכוש כאשר ישנן "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת". אמנם החוק אינו מפרט מהן הנסיבות המיוחדות ומתי על הערכאה המשפטית להפעיל שיקול דעת הקובע חלוקה לפי יחס אחר, אולם כאמור ישנם פסקי דין רבים המגדירים מעט מנסיבות אלו.

הנשיאה לשעבר ביניש עמדה על כך באחד מפסקי הדין וטענה כי סעיף 8 מאפשר גמישות רבה אשר נותנת בידי הערכאה השיפוטית כלים לאזן את הנכסים בין הצדדים באופן הוגן, תוך לקיחה בחשבון של שיקולים כלכליים ואחרים. ([ע"א 1915/91](#)).

אמת מידה מרכזית לאימוץ סעיף 8 נוגעת למילוי החובות של בני הזוג במסגרת המשפחתית ומתחשבת במאמץ המשותף לצבירת הנכסים. במיוחד נלקח בחשבון מילוי חובותיהם הכלכליות והתחשבות בפער משמעותי בין מאמצי הזוג למען המשפחה. (אריאל רוזן צבי עמודים 354 ו־357).

כעין זה פסק גם השופט בן ציון גרינברגר וסיכם שהחוק מבוסס על "המאמץ המשותף" להשגת הרכוש. יעוין גם [בתמ"ש 12950/03](#) ובתמ"ש [1066/06](#).

סוף דבר ברור לחלוטין שכאשר ערכאה השיפוטית קובעת כי אחד מן הצדדים לא עמד במבחן "המאמץ המשותף", מהווה הדבר סיבה נכונה להפעלת [סעיף 8 לחוק יחסי ממון](#).

השלכה לנידון דידן

בתיק שלפנינו טען הבעל כי הוא היה שותף למאמץ הכלכלי ותרם ככל יכולתו להכנסות המשפחה. אולם בפועל לפי עדותו הוא, ויותר מכך לפי הדיווח שהעביר לבית הדין מהמוסד לביטוח לאומי עולה כי תרומתו לכלכלת המשפחה הייתה מזערית.

לדבריו בעדותו בבית הדין חלק גדול מהזמן בו עסק כעצמאי כקבלן בנין, העסק הפסיד. אמנם לאחר מכן הסביר שכוונתו הייתה שהרווחים היו מועטים, אולם הסבר זה אינו מתיישב עם דבריו בבית הדין כי קרוב לארבע שנים העסק לא הרוויח.

לו היה מתרשם בית הדין כי הוא התאמץ באותם שנים ויד הגורל היא שערכה את הפרנסה אזי מסתבר שהיה מקום לקחת זאת בחשבון, אולם למרבה הצער נראה כי הבעל הוא אדם עצל ואינו מתייחס לעבודה כעניין שיש בו ברכה לאדם והיא תפקידו וחובתו של כל בעל משפחה. אין ספק כי הוא ראה באשתו מכרה זהב המכניסה את כל משכורתה לרווחת חיי המשפחה, כאשר הוא יכול לשבת בטל בלא מעש.

גם התנהלותו מול הביטוח הלאומי מוכיחה כי האמת רחוקה ממנו כרחוק מזרח ממערב. בו בזמן שהוא מצהיר כי הוא גר בפירוד מאשתו ובשל כך מקבל גמלה הוא בפועל חי בביתו ומרמה את הרשויות. ברור לחלוטין שהנתבע בוחר להשיג כספים שלא על ידי עמל ויגיעה בשל עצלותו, אלא באמצעים אחרים קלים יותר כמו הסתמכות על עבודת אשתו וכן הסתמכות על רשויות כאלה ואחרות.

סוף דבר ברור לחלוטין שזהו המקרה שבו יש להפעיל את סעיף 8 לחוק ולא לאפשר שגם לאחר הגירושי יחיה הנתבע מעבודת האשה לבדה במשך חייה.

שיעור החלוקה הלא שוויונית

כאשר הערכאה השיפוטית קובעת שיש נסיבות המצדיקות חלוקה שאינה שוויונית עדיין נותר לה לקבוע מהי החלוקה הצודקת במקרה בו היא דנה.

מסתבר היה לערוך חלוקה במקרה דנן לפי העיקרון המנחה, דהיינו: "המאמץ המשותף" לכלכלת המשפחה. אילו היה בידי בית הדין מידע מדויק על החודשים בהם עסק הנתבע בעבודה מסוימת והכניס את הכנסתו לטובת המשפחה, הייתה עובדה זו מקילה על שיעור החלוקה, אולם במקרה דנן הנתבע לא שיתף פעולה ולא הצהיר נכונה על חודשי העסקתו ועדותו בבית הדין נשמעה מאוד לא אמינה במיוחד נוכח העובדה שהוא זכה בזכייה מסוימת באמצעות הימוריו בדוכני מפעל הפיס. כמובן, אין בפני בית הדין כל מידע בדבר השקעותיו בהימורים אלו אך הסטטיסטיקה מורה כי אדם המהמר לאורך זמן בסך-הכול הוא יפסיד כמעט ברמה ודאית, ועל כן אין לנו להישען על דבריו הלוא אמינים אלא על החישובים המתמטיים.

מהדו"ח שהציג הנתבע בדבר חודשי העסקתו במשך שלושים וארבע שנים עולה כי עיסוקו לא עלה על 20% מהזמן ואשר על כן במקרה כזה היה בידי בית הדין לקבוע כי החלוקה תהא 80% לאשה ו-20% לבעל.

אולם כיוון שהאשה תבעה בנוסף לחלוקת הרכוש גם כתובה ובנידון זה רבתה המבוכה – ראשית בעניין גובה הכתובה שנכתבה במטבע הלירה ושנית בשל כך שבסופו של עניין עמדה האשה על גירושיה כאשר הבעל מבקש לשקם את ההריסות שלהן גרם.

למרות שהאשה יזמה את הגירושין בסופו של דבר ישנן סיבות רבות המצדיקות קבלת הכתובה גם במקרה זה.

